

OPINIA RADY OCHRONY PRACY

w sprawie projektu ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy (druk sejmowy nr 712)

Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu w dniu 21 września 2006 r. pozytywnie oceniła inicjatywę uchwalenia nowej ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy. Projekt ustawy wprowadza wiele rozwiązań niezwykle istotnych dla funkcjonowania Państwowej Inspekcji Pracy i bez wątpienia przyczyni się do poprawy praworządności w stosunkach pracy.

Ważnym elementem tego projektu jest przyznanie Państwowej Inspekcji Pracy uprawnień wykonywania praw pokrzywdzonych w postępowaniu karnym w sprawach pracowniczych. Uprawnienie to - zdaniem Rady - przyczyni się do wzmocnienia skutecznego oddziaływania Państwowej Inspekcji Pracy.

Rada Ochrony Pracy pozytywnie także ocenia przedmiotowy projekt ustawy w zakresie zwiększenia uprawnień okręgowych inspektorów pracy do przekazywania upoważnień przeprowadzenia kontroli dla nadinspektorów i kierowników oddziałów. Upoważnienie to pozwoli usprawnić działalność i skuteczność działania inspektorów.

Zupełnie nowym i trafnym rozwiązaniem jest przekazanie Państwowej Inspekcji Pracy zadań z zakresu legalności zatrudnienia cudzoziemców, czy tzw. "pracy na czarno".

Rada Ochrony Pracy uważa za niezbędne doprecyzowanie uprawnień nadzorczych Rady.

Dużym uchybieniem projektu jest brak dostatecznego podkreślenia prewencyjnych funkcji Państwowej Inspekcji Pracy.

Rada Ochrony Pracy proponuje również wprowadzenie, w celu ograniczenia uznaniowości, systemu gradacji kar grzywny za poszczególne wykroczenia, podobnie jak ma to miejsce w kodeksie drogowym.

Według Rady, w przypadku stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia pracowników, inspektor powinien mieć prawo do natychmiastowego wstrzymania prac do czasu usunięcia przyczyny. Działania inspektora pracy powinny być szybkie, skuteczne i nienarządzające pracodawcę na zbędne koszty. W przypadku bezzasadnej zwłoki, pracodawcy powinno służyć prawo dochodzenia roszczenia odszkodowawczego.

Podkreślić należy, że istnieje duży obszar zagrożeń dla zdrowia i życia każdego pracującego, znajdujący się poza kontrolą Państwowej Inspekcji Pracy oraz innych organów nadzoru i kontroli. Dotyczy on w szczególności podmiotów samozatrudniających się i osób wykonujących pracę na innej podstawie, niż stosunek pracy.

Sprzeciw Rady budzą natomiast, zawarte w projekcie ustawy, przepisy odbierające inspektorowi pracy status organu pierwszej instancji. Proponowane rozwiązanie wpłynie ujemnie na efektywność działania Państwowej Inspekcji Pracy.

Rada Ochrony Pracy zgłasza do projektu ustawy następujące poprawki i uzupełnienia:

1. Art. 4. ustęp 1.
zapisać w brzmieniu "Głównego Inspektora Pracy powołuje Marszałek Sejmu po zasięgnięciu opinii Rady Ochrony Pracy, na 5-letnią kadencję."

Rada proponuje wprowadzenie przepisu o kadencyjności stanowiska Głównego Inspektora Pracy (np. maksymalnie na dwie pięcioletnie kadencje). Daje to gwarancję ciągłości i stabilności działania Państwowej Inspekcji Pracy w razie zmiany ekipy sprawującej władzę.

2. Art. 7. ustęp 1.
po słowach "w sprawach dotyczących" dodać słowo "przestrzegania".
3. Art. 7.
dodać ustęp 2a. w brzmieniu "Członkowie Rady pełnią obowiązki do dnia powołania nowych członków."

W projekcie pozostawiono nadzór nad PIP Radzie Ochrony Pracy, co należy uznać za rozwiązanie słuszne. Jednakże ust. 1 art. 7 projektu wymaga doprecyzowania roli i zakresu działania Rady Ochrony Pracy, przyjmując rozwiązania zwiększające jej kompetencje.

W powołanym art. 7 proponuje się dodać ust. 2a w brzmieniu "Członkowie Rady pełnią obowiązki do dnia powołania nowych członków." Proponowane rozwiązanie zmierza do uniknięcia przerwy w działalności Rady w okresie wygaśnięcia kadencji i powołania składu nowej Rady.

4. Art. 9. ustęp 4.
dodać na końcu zdanie "Od decyzji Głównego Inspektora Pracy wydanej w I instancji przysługuje odwołanie do Sądu Administracyjnego."

Proponowane rozwiązanie może ewentualnie być zamieszczone w art. 4 jako ustęp 4. Reprezentowany w tej materii pogląd w uzasadnieniu projektu ustawy, że od decyzji Głównego Inspektora Pracy, zgodnie z procedurą administracyjną odwołanie nie przysługuje, nie znajduje jurydycznego uzasadnienia, bowiem pozbawia stronę, której decyzja dotyczy, prawa do dostępu do organów wymiaru sprawiedliwości. Ponowne rozpatrzenie sprawy, według sugestii uzasadnienia projektu, przez organ nie

bardzo wiadomo jaki oraz w jakim przepisie prawa znajduje się jego umocowanie, nie może - zdaniem Rady - zastąpić konstytucyjnych organów powołanych do rozstrzygania sporów wynikających z decyzji administracyjnych.

Warto w tym miejscu podkreślić, że w świetle obowiązującej obecnie procedury organ administracji jest władny w ramach samokontroli uchylić własną decyzję, jeżeli w trakcie rozpatrywania skargi dojdzie do wniosku, że odpadły podstawy, które uzasadniały jej wydanie.

5. Art. 10. ustęp 1. punkt 2
zmienić: ".. oraz stanowiących ich wyposażenie..." na: "oraz dokumentacji wymaganej dla stanowiących ich wyposażenie...".
6. Art. 10. ustęp 1.
po punkcie 12 dodać dwa nowe punkty:

"13) upowszechnianie i promowanie systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy"
oraz
"14) promowanie rozwiązań naukowo-technicznych w dziedzinie bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia".
7. Art. 10. ustęp 1. punkt 14. (nowy 16, po wprowadzeniu nowych pkt. 13 i 14)
skreślić słowo "technicznych" i na jego miejsce wstawić "o charakterze technicznym i organizacyjnym".

Propozycja Rady dotycząca modyfikacji i uzupełnienia art. 10 ust. 1 projektu ma na celu całościowe ujęcie zawartej w nim problematyki. Jednak w związku z rozszerzeniem w tym przepisie uprawnień PIP o kontrolę legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej, powstają wątpliwości czy obejmuje ona również pozapracownicze formy pracy, jak np. umowy zlecenia, umowy o dzieło, czy umowy agencyjne. Należy sądzić, że obszarem działania PIP będą także stosunki cywilnoprawne, a nie tak jak dotychczas stosunki pracy w rozumieniu Kodeksu pracy. Sformułowanie to powinno zostać doprecyzowane, aby dokładnie wskazywało grupę, którą ma objąć.
8. Art. 14. ustęp 1.
po słowach "organizacjami pracodawców," wstawić "służbą medycyny pracy,".
9. Art. 24. ustęp 1 punkt 4.
skreślić proponowany zapis i w jego miejsce wstawić następujący: "żądania okazania dokumentów niezbędnych do kontroli przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, a w szczególności: opinii rzeczoznawczy bhp, dokumentacji oceny ryzyka zawodowego, deklaracji zgodności z minimalnymi lub zasadniczymi wymaganiami dla maszyn i innych urządzeń technicznych, aktualnych instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy, wyników badań materiałów i procesów technologicznych stwierdzających stopień ich szkodliwości dla zdrowia, wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia".
10. Art. 24. ustęp 1. punkt 6.
skreślić słowo "inne".
11. Art. 28.
skreślić słowo "i środki";
dalej po słowach "niezbędne do sprawnego" wstawić "i bezpiecznego".
12. Art. 34.
po słowach "organizacjami pracodawców," wstawić "Służbą Medycyny Pracy,".
13. Art. 40. ustęp 2.
dodać punkt 4. Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy - o naruszeniu przepisów o ochronie zdrowia pracowników."
14. Art. 47. punkt 2.
skreślić "oraz ubezpieczonych".
15. Art. 48. punkt 7.
skreślić słowo "rozpoznanej" i na jego miejsce wstawić "stwierdzonej"; dalej skreślić słowa "albo podejrzenia o taką chorobę."

PRZEWODNICZĄCY
RADY OCHRONY PRACY

Poseł Stanisław Szwed

Warszawa, dnia 21 września 2006 r.